W. mazowieckie 7.

BIURO BADAŃ
I DOKUMENTACJI ZABYTKÓW
w Ostrołęce
42/12

STOWARZYSZENIE NAUKOWO-TECHNICZNE INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW ROLNICTWA
OKRĘGOWY OŚRODEK RZECZOZNAWSTWA I DORADZTWA ROLNICZEGO
Białystok 15-950 ul. M.C. Skłodowskiej 2 tel. centr. 2 12 27 w. 22

EKSPERTYZA Nr 686/

Temat ekspertyzy **Ewidencja parku dworskiego w Czarnowcu - gm. Rzekuń, woj. ostrołęckie**

Zleceniodawca /nazwa i adres/ **Urząd Wojewódzki Wydział Kultury i Sztuki w Ostrołęce**

Rzeczoznawca SITR	Nr uprawnień
mgr inż. Jan Zgliński	
mgr Maria Olszewska	
mgr Alicja Kalinowska	
Koordynator	
inż. Kazimierz Dudziec	
Weryfikator	
inż. Kazimierz Dudziec	
Recenzent naukowy	
mgr Hanna Orzechowska	

podpis i pieczęć Kierownika Jednostki

mgr inż. Jan Soc...

3540

WZ

Nr inw. 3540
BIBLIOTEKA
Zarządu Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogrod.
Muzeum Narodowego w Warszawie
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 3540

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleń towarzysząca

Rodzaj parku/ogrodu: klasztorny, zamkowy, pałacowy, dworski, miejski

Czas powstania: poł. XIX w.

Forma stylowa: krajobrazowy

Wielkość: 2,35 ha

Nazwa: CZARNOHIEC

Adres: gm. Rzelewo

Województwo: Ostrołęka

Użytkownicy Między Gmy.

KRYTERIA		0 zły	1 mierny	2 db	3 b. db	4
A I. Wartości zabytkowe	Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	1. Osie i ciągi kompozycji (relacja z architekturą	+				
	2. Układ dróg	+				
	3. Stopień przetrwania starodrzewia		+			
	4. Układ wodny i pierw. ukszt. terenu			+		
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury	+				
II.	Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych	+				
	2. Wartość historyczna układu (dawność)		+			
	3. Wartość obiektów architektury		+			
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju	+				
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne		+			
III.	Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjonalnych walorów turystycznych)					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem			6		
B I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne	Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów	+				
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody			+		
	3. Intensywność zadrzewienia	+				
	4. Stan zdrowotny drzewostanu		+			
	5. Znaczenie ekologiczne		+			
	Wartości przyrodnicze ogółem			4		
	Ogólna ocena obiektu			10		

Analizę sporządził: [signature]

Data: 8.XI.83.

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych — **podać na odwrocie karty!**

Zakł. Graf. „Tamka". Zam. 0102-1500/82. Nakł. 10 000 egz.

BIURO BADAŃ
I DOKUMENTACJI ZABYTKÓW
w Ostrołęce
42/82

STOWARZYSZENIE NAUKOWO-TECHNICZNE
INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW ROLNICTWA
ZESPÓŁ RZECZOZNAWCÓW
w Białymstoku

E W I D E N C J A
parku dworskiego
w Czarnowcu
gm. Rzekuń

Recenzent:

mgr Hanna Orzechowska

Opracowania dokonali:

mgr inż. Jan Zgliński
mgr Maria Olszewska
mgr Alicja Kalinowska

Weryfikator:

inż. Kazimierz Dudziec

Ostrołęka - 1981 rok

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 3540

O d p i s

RECENZJA EWIDENCJI PARKU

Nazwa parku - adres - Czarnowiec gm. Rzekuń, woj. ostrołęckie

Autor ewidencji - mgr inż. Jan Zgliński Rok opracowania - 1981r.

Czy ewidencja wykonana jest zgodnie z instrukcją - tak

Czy jest kompletna - tak

Analiza historyczna - ograniczona brakiem materiałów, oparta na bibliografii, wywiadzie i kwerendzie parafialnej

Wykorzystanie źródeł - jak wyżej

Analiza układu przestrzennego - właściwa

Inwentaryzacja roślin - bardzo dobra

Analiza stopnia zachowania - poprawna

Wnioski autorów ewidencji - słuszne - obiekt powinien jak najszybciej uzyskać użytkownika, który odbuduje dwór i zagospodaruje park

Dokumentacja fotograficzna - dobra, załączono 11 fot.

Ocena planu parku - dość dobry

Ogólna ocena ewidencji - dobra

Konkluzja: może być przyjęta

Ewidencja wymaga poprawek w części:

Ewidencja nie może być przyjęta z powodu:

Warszawa, dnia 22.III.82. Recenzent - mgr Hanna Orzechowska

/podpis nieczytelny/

Za zgodność z oryginałem:

DYREKTOR WYDZIAŁU

inż. Kazimierz Dudziec

METRYCZKA PARKU

1. Adres: Czarnowiec, gm. Rzekuń, woj. ostrołęckie

2. Nazwa parku: aktualna - park w Czarnowcu dawna - park dworski

3. Rodzaj parku i stan jego zachowania: krajobrazowy - stan zachowania słaby

4. Czas powstania i najważniejsze fazy przekształceń: Park powstał przypuszczalnie ok. poł. XIX w. Autor nieznany. Brak śladów przekształceń pierwotnej kompozycji ogrodowej

5. Powierzchnia parku: 2,35 ha, w tym wody 0,05 ha

Istniejące budynki:

1. o wartościach zabytkowych - nie występują - - dwór uległ zniszczeniu

2. Inne budynki - szopa drewniana o pow. zabud. 58 m^2

6. Nr i data rejestru parku: ------

6a. Opinia Komisji Konserwat. ------

7. Użytkownicy obiektu: Urząd Gminy w Rzekuniu

8. Istniejąca dokumentacja: /autor i data/

1. Pomiar sytuacyjno-wysokościowy: ------

2. Inwentaryzacja zieleni: ------

3. Studium historyczne: ------

4. Założenia techniczno-ekonomiczne: ------

5. Dokumentacje branżowe, techn. i ekspertyzy: ------

9. Przeprowadzone remonty: budynków: nie wykonywano parku: nie wykonywano

Metrykę sporządził mgr inż. Jan Zgliński 30.XI.1981r.

Spis treści

		str.
	Wstęp	4
I.	Krótka analiza historyczna	4
1.	Pierwotna kompozycja przestrzenna parku oraz jej ewolucje	5
2.	Dawne plany	7
3.	Zródła do dziejów parku	7
II.	Charakterystyka stanu istniejącego	9
1.	Układ przestrzenny	9
2.	Inwentaryzacja drzew i krzewów	12
3.	Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego...	15
4.	Rola obiektu w terenie i krajobrazie	15
III.	Wnioski	16
1.	Ochrona konserwatorska układu parku	16
2.	Ekologiczna ochrona parku	16
3.	Zmiany dotychczasowgo sposobu użytkowania	16
4.	Zakres niezbędnej lub pożądanej renowacji	16
IV.	Bibliografia	17
V.	Dokumentacja fotograficzna	18

Wstęp

Park w Czarnowcu położony jest w woj. ostrołęckim, gm. Rzekuń. Najbliższa okolica jest równinna i występują tu przeważnie tereny rolnicze. W niewielkiej odległości /0,5 km/ na południe od parku rozciąga się duży kompleks lasów państwowych. W kierunku zachodnim / w odl. ok. 4 km/ przepływa rzeka Narew.

Ewidencję parku w Czarnowcu opracowano opierając się na materiałach archiwalnych i na wywiadzie oraz na wyrysie /10-krotnie powiększ./ z mapy ewidencyjnej wsi Czarnowiec w skali 1:5000. Plan uzupełniono dokonując dodatkowych pomiarów 25-metrową taśmą. Przy przeprowadzaniu inwentaryzacji drzew mierzono ich obwód na wys. 1,3 m, a wysokość ustalano szacunkowo.

I. Krótka analiza historyczna

W przebadanych materiałach archiwalnych brak jest bardziej szczegółowych danych o wsi i dworze w Czarnowcu.

Z materiałów tych wynika, że w 1827 r. było tu 10 domów i 83 mieszkańców, w 1880r. - 14 domów, 136 mieszkańców. Folwark obejmował 1435 morg. ziemi, z tego połowę obszaru zajmowały lasy. Osad włościańskich było 20 i 28 mórg ziemi.

Przed wojną majątek i dwór w Czarnowcu należał do Wyszomirskich. W okresie okupacji Czarnowiec oraz majątki w Susku Nowym Starym i Gucinie były zarządzane przez administratora niemieckiego, nazwiskiem Schwarz.

W 1945 r. majątek został rozparcelowany, a resztówka wraz z parkiem i dworem stała się własnością do chwili obecnej Urzędu Gminy w Rzekuniu . W latach 50-tych park i dwór należał przejściowo do N-ctwa Ostrołęka. W 1978r. dwór przejęła Wojewódzka Spółdzielnia

Mieszkaniowa w Ostrołęce celem przeprowadzenia w nim remontu. W trakcie prac remontowych okazało się, że obiekt ten nie nadaje się, ze względu na słaby stan murów, do renowacji i prace nad jego odrestaurowaniem zostały zaniechane. Obenie budynek ten jest w stanie całkowitej ruiny.

1. Pierwotna kompozycja przestrzenna parku oraz jej ewolucje

W zbadanych materiałach bibliograficznych brak jest danych na tamat pierwotnej kompozycji przestrzennej parku oraz jej ewolucji

Niwiele można również, odnośnie tej kompozycji, wywnioskować na podstawie obecnie zachowanego układu parkowego, a tym bardziej nie można dokonać analizy przemian. Jedynie dzięki przetrwałej w dość dobrym stanie roślinności i innych nielicznych elementów /ruiny pałacu, droga wjazdowa, stawy/ można wysnuć pewne ogólne wnioski, jak przedstawiał się dawny układ tego parku.

Obiekt ma kształt zbliżony do trapezu / o osi wydłużonej z południowego- wschodu na północny-zachód/, w którego mniej więcej środku znajdował się dwór, dłuższymi elewacjami skierowany na południe /ku drodze wjazdowej/ i na północ.

Z adrzewienia występowały prawie wyłącznie w północno--zachodniej części parku, zaś na pogotałym terenie rosły tylko rzędowo kasztanowce /nr,nr 1 - 14/ wzdłuż drogi wjazdowej, prowadzącej od szosy Govorovo - Ostrołęka do dworu. Jedyne drzewo /stary, okazały kasztanowiec nr 67/ rośnie po lewej stronie drogi wjazdowej, na południe od dworu. Należy przypuszczać, że właśnie w tej południowej części obiektu celowo nie wprowadzano zadrzewień, aby nie zasłonić malowniczego krajobrazu, jaki roztaczał się w tym kierunku. Tuż bowiem za graniczącymi z parkiem /od strony

południowej/ pastwiskami i łąkami, po obydwu stronach szosy do Goworowa rozciągały się /tak jak i obecnie/ piękne różnogatunkowe lasy liściaste i iglaste.

W bezpośredniej bliskości dworu /przy zachodnim jego skrzydle/ występowała skupina drzew i krzewów A z rosnącymi po jej obrzeżu /od strony dworu/ sosnami wejmutkami /nr 15-17/.

Na północny-zachód od dworu / i na zachód od skupiny C/ występuje bardzo ciekawy układ lip /nr 18-35/ rosnącymi tuż obok siebie w kształcie pierścienia, tworząc wewnątrz kolistą przestrzeń /altanę/ o średnicy 3 m.

Na północ od dworu /przy granicy ze szkółką zadrzewieniową/ rośnie skupina drzew /lipy, jeden dąb/ i krzewów /śnieguliczka, pjd. trzmielina/ oznaczona literą C.

W północno-zachodniej części parku / za pierścieniowatą grupą lip/ występuje trzecia skupina drzew i krzewów B /lipy,wiązy,jesiony, modrzewie, grochodrzewy, śnieguliczka, pjd. trzmielina/.

Wiek rosnących w parku najstarszych drzew wynosi 120-150 lat.

W południowej części obiektu / na południowy-wschód i południowy--zachód od dworu/ usytuowane zostały dwa niewielkie stawy /sześcioboczny staw I i mniejszy od niego, trójkątny staw II/.

Poza wymienioną już drogą wjazdową, na terenie obiektu nie występują żadne inne drogi lub aleje i brak jest śladów, jak były one usytuowane. Na pewno jedna z takich dróg lub ścieżek prowadziła od dworu do pierścieniowato usytuowanych lip, tworzących altanę. Prawdopodobnie trasa jej wiodła od południowej elewacji dworu /od wejścia/, między jej zachodnim skrzydłem a skupiną A, a następnie wzdłuż północnego obrzeża tej skupiny w kierunku północnym do wymienionej grupy drzew.

Z układu drzew w skupinie C można także wnioskować, że między rzędami drzew nr, nr 56,58,59,60,64 z jednej a nr nr 55,57,61,62,63,65

z drugiej strony prowadził odcinak jakiejś alei. Możliwe, że wiodła ona od wyszczególnionej powyżej grupy lip w kierunku wschodnim a następnie zakręcała po wschodnim obrzeżu tej skupiny i przy sośnie nr 66 prowadziła na południe, do dworu.

Można także przypuszczać, że jakiś układ dróg istniał również i w południowej części parku. Jest całkiem prawdopodobne, że droga lub ścieżka prowadziła od dworu do kasztanowca nr 67, a następnie do stawu I, jako bardziej oddalonego od drogi wjazdowej.

Nie można również z całą pewnością ustalić, czy droga wjazdowa kończyła się podjazdem w rejonie dworu, czy prowadziła dalej /tak jak obecnie/ w kierunku zachodnim /do pobudowanej w okresie powojennym leśniczówki i na teren szkółki zadrzewieniowej/ gdzie dawniej występowały grunty orne.

Nie można także obecnie ustalić jak usytuowane były ogrodzenia i bramy, po których nie pozostały żadne ślady.

Z dokonanej powyżej analizy /sądząc po wieku drzew/ wnioskuje się, że park został założony około poł. XIX w. a z zachowanych elementów jego układu przestrzennego wynika, że był to park krajobrazowy.

2. Dawne plany

Dawne plany parku nie zachowały się.

3. Źródła do dziejów parku

1. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.
T.1. str. 762 - Warszawa 1880r.

Czarnowiec, wieś i folwark, pow.ostrołęcki, gm. i par. Rzekuń. W r. 1827 było tu 10 domów i 83 mieszkańców, obecnie liczy 14 domów,

136 mieszkańców, 1435 mórg ziemi dworskiej i 28 mórg ziemi włościańskiej. Połowę obszaru dworskiego zajmują lasy. Osad włościańskich 20.

2. Bobiński Antoni, Bazewicz Józef

Przewodnik po Królestwie Polskim
Tom 1, str. 106. Warszawa 1901r.

Czarnowiec - wieś i folwark - Gubernia - Łomżyńska, pow. ostrołęcki, gmina - - Rzekuń, okręg sądowy - II Ostrołęka, poczta-Ostrołęka, telegraf - Ostrołęka, najbliższa st.kol. i jakiej kolei - - Ostrołęka N.W., odległość - wiorst: od m. powiatowego - 7, od poczty - 7, od telegrafu - 7, od st.kol. - 2.

3. Rejestr Ogrodów Polskich

Obiekt nie figuruje

4. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce

Obiekt nie figuruje

5. Materiały będące w posiadaniu

- Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie

brak materiałów

- Pracowni Konserwacji Zabytków

Obiekt nie figuruje

- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Biura Dokumentacji Zabytków

brak materiałów

- Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody

W woj. rejestrze pomników przyrody w parku w Czarnowcu zarejestrowane są jako pomniki przyrody drzewa oznaczone na załączonym planie numerami:

kasztanowiec - nr 27

grupa lip - nr, nr 18 - 35

modrzewie - nr.nr 36 i 52

6. Tomasz Chludziński, Wojciech Lipniacki, Krzysztof Rutkowski, Janusz Żmudziński
"Inwentaryzacja Krajoznawcza Województwa Warszawskiego" - Warszawa 1975r. str. 94

Czarnowiec. Pomniki przyrody: 1/ kasztanowiec zwyczajny, obw. 332 cm, wys. ok. 24 m, w rozparcelowanym majątku w Czarnowcu; 2/ tamże - dwa modrzewie polskie - obw. 275 cm, wys. ok. 24 m i obw. 210 cm, wys. ok. 20 m; 3/ tamże lipa drobnolistna p.nazwą "Altana" - od jednej szyi korzeniowej wyrasta 18 lip, tworzących kolistą altanę o średnicy wewnętrznej 4 mb. Wysokość poszczególnych drzew 18-25 m; obw - 186 cm, 144 cm, 242 cm, 224 cm, 179 cm, 154 cm, 185 cm, 259 cm, 235 cm, 108 cm, 170 cm, 223 cm, 139 cm, 120 cm, 180 cm, 165 cm, 170 cm, 165 cm.

II. Charakterystyka stanu istniejącego

1. Układ przestrzenny

Park w Czarnowcu położony jest przy szosie Ostrołęka-Goworowo, w odległości 7 km / na południe/ od Ostrołęki, 3 km /na zachód/ od Rzekunia i 15 km /na północ/ od Goworowa.

Powierzchnia parku wynosi 2,35 ha, w tym wody 0,05 ha /staw I - 0,041 ha, staw II - 0,013 ha/.

Park ma kształt zbliżony do trapezu / o osi wydłużonej z północnego-zachodu na południowy-wschód/. Znacznie większa część obiektu położona jest po północnej stronie drogi wjazdowej.

Park charakteryzuje się układem krajobrazowym. W części środkowej usytuowany był dwór, a w kierunku zachodnim i północnym od jego ruin występują skupiny drzew i krzewów /A,B,C/ oraz ciekawa, uznana za pomnik przyrody, pierścieniowato ukształtowana grupa 18 lip

/jedna złamana przez wichurę/, drzewa oznaczone nr,nr 18 - 35.

Lipy te posadzone niegdyś wzdłuż linii kolistej tuż obok siebie zrosły się u nasady pni, tworząc wewnątrz kolistą altanę o średnicy ok. 3 m.

Wschodnia i południowa część obiektu jest nie zadrzewiona. Jedynie wzdłuż alei wjazdowej /przeważnie po jej północnym obrzeżu/ rosną kasztanowce nr 11,12 i grusza nr 13. Na południe od ruin dworu rośnie stary, gruby kasztanowiec uznany jako pomnik przyrody.

Na zachód od ruin dworu, przy wschodnim obrzeżu skupiny A, występują trzy sosny wejmutki /nr,nr 15,16,17/.

Na północny-zachód od ruin dworu znajduje się skupina drzew i krzewów B. Spośród drzew rosną tam dwa stare modrzewie /nr 36,52/ pomniki przyrody, lipy /nr,nr 37-41/, wiązy /nr,nr 42-50,53/ i okazały jesion wyniosły nr 51.

W położonej na północ od ruin dworu skupinie C rosną lipy /nr,nr 54-63/, dąb nr 64, a przy wschodnim obrzeżu tej skupiny sosna pospolity nr 66.

Spośród krzewów w skupinach tych występuje przeważnie śnieguliczka, pojedyńczo bez, trzmielina oraz samosiewy lip, wiązów, grochodrzewów.

Na północy i północnym zachodzie park graniczy ze szkółką zadrzewieniową N-ctwa Ostrołęka, za którą rozciągają się grunty orne.

Na wschodzie /poza szosą/ i południowym zachodzie graniczy z gruntami ornymi, zaś od południa z pastwiskami i łąkami, za którymi /w odległości 0,5 km/ rozciąga się duży kompleks lasów państwowych N-ctwa Ostrołęka.

Teren parku jest płaski lecz nieznacznie obniża się w kierunku południowym, ku łąkom i pastwiskom.

W południowo-wschodniej i południowo-zachodniej części obiektu usytuowane są dwa małe stawy /I i II/.

Z dróg występuje tylko jedna, wymieniona już droga wjazdowa, prowadząca ze wschodu, od szosy asfaltowej Ostrołęka - Gowarowo /od rozwidlenia jej w kierunku Rzekunia/ w kierunku ruin dworu i dalej na zachód do szkółki zadrzewieniowej i leśniczówki.

Z dworu pozostały obecnie już tylko riuny. Był to budynek murowany, parterowy z ryzalitem piętrowym od strony południowej, z poddaszami, o pow. zabudowy 290 m^2.

Na północny- zachód od ruin dworu /między północnymi częściami skupin B i C / pobudowana została /przez N-ctwo Ostrołęka/ w okresie powojennym drewniana / z desek/, kryta papą szopa o pow. zabudowy 58 m^2. Jest to składowisko narzędzi szkółkarskich. Inne budynki nie występują.

Nie występują również wokół obiektu, lub na jego terenie, dawne ogrodzenia. Natomiast w okresie powojennym zostało wykonane ogrodzenie z siatki drucianej na słupkach żelaznych od strony północy i północno-zachodniej obiektu / wzdłuż granicy ze szkółką/ w trakcie grodzenia teremu szkółki zadrzewieniowej.

Inwentaryzacja drzew

Nr drzewa	Rodzaj - gatunek - odmiana	Obwód ~~Pierśnica~~ cm	Wysokość m	Uwagi
1	2	3	4	5
1.	Aeculus hippocast. - kasztanowiec biały	160	14	
2.	" " - " "	176	15	
3.	" " - " "	188	16	
4.	" " - " "	162	14	
5.	" " - " "	150	13	
6.	" " - " "	168	14	
7.	" " - " "	155	13	
8.	" " - " "	162	14	
9.	" " - " "	145	13	
10.	" " - " "	196	16	
11.	Pinus silvestris - sosna pospolita	158	17	
12.	" " - " "	138	15	
13.	Pirus communis - grusza pospolita	62 55	9 8	dwa pnie
114.	Aesculus hippocast. - kasztanowiec biały	205	16	
15.	Pinus strobus - sosna wejmutka	142	18	
16.	" " - " "	198	22	
17.	" " - " "	165	20	mursz.
(18). do (35).	Tilia cordata - lipa drobnolistna " " - " "	108 do 242	16 do 24	pomnik p. 1-na złamana
(36).	Larix polonica - modrzew polski	275	24	pomnik p.
37.	Tilia cordata - lipa drobnolistna	120	17	
38.	" " - " "	115	16	
39.	" " - " "	110	15	
40.	" " - " "	160	18	
41.	Tilia cordata - lipa drobnolistna	120 130	16 17	
42.	Ulmus campestris - wiąz polny	180	18	
43.	" " - "	115	16	
44.	" " - "	90	14	
45.	" " - "	180	18	
46.	" " - "	110	15	
47.	" " - "	160	17	

1	2	3	4	5
48.	Ulmus campestris - wiąz polny	180	18	
49.	" " - " "	215	20	
50.	" " - " "	175	18	
51.	Fraxinus excelsior - jesion wyniosły	205	24	
52.	Larix polonica - modrzew polski	210	21	pomnik p.
53.	Ulmus campestris - wiąz polny	184	18	
54.	Tilia cordata - lipa drobnolistna	145	16	
55.	" " - " "	225	22	mursz.
56.	" " - " "	137	15	
57.	" " - " "	156	16	
58.	" " - " "	195	18	
59.	" " - " "	198	19	
60.	" " - " "	149	16	
61.	" " - " "	150	16	
62.	" " - " "	118	15	
63.	" " - " "	135	16	
64.	Quercus robur - dąb szypułkowy	192	18	
65.	Tilia cordata - lipa drobnolistna	145	16	
66.	Pinus silvestris - sosna pospolita	174	20	
67.	Aesculus hippocast. - kasztanowiec biały	335	22	pomnik p.

Struktura zadrzewienia

		szt.	%
Tilia cordata	- lipa drobnolistna	34	51
Aesculus hippocast.	- kasztanowiec biały	12	18
Ulmus campestris	- wiąz polny	10	15
Pinus strobus	- sosna wejmutka	3	4
Pinus silvestris	- sosna pospolita	3	4
Larix polonica	- modrzew polski	2	3
Fraxinus excelsior	- jesion wyniosły	1	
Quercus robus	- dąb szypułkowy	1	5
Pirus communis	- grusza pospolita	1	
		67	100

Drzewa liściaste - 59 szt. 88 %
Drzewa iglaste - 8 szt. 12 %

Inwentaryzacja drzew i krzewów w skupinach

Skupina A -pow.570 m^2

Robinia pseudoacacia	- grochodrzew biały	50 %
Syringa vulgaris	- bez lilak	30 %
Symphoricarpos albus	- śnieguliczka biała	20 %
Evonymus verrucosa	- trzmielina brodawkow.	

Skupina B - pow.1250 m^2

Robinia pseudoacacia	- grochodrzew biały	30 %
Ulmus campestris	- wiąz polny	40 %
Symphoricarpos albus	- śnieguliczka biała	20 %
Evonymus verrucosa	- trzmielina brodawkow.	10 %

Skupina C - pow.950 m^2

Tilia cordata	- lipa drobnolistna	20 %
Symphoricarpos albus	- śnieguliczka biała	75 %
Evonymus verrucosa	- trzmielina brodawkow.	5 %

Spośród rosnących obecnie w parku drzew /ogółem 67 szt./ najliczniej reprezentowane są lipy /51 % ogólnej ilości drzew/ a następnie kasztanowce i wiązy /12% i 10%/.Sosen /wejmutka i pospolita/ rośnie 6 szt.,modrzewi 2 szt.,zaś dąb,jesion i grusza tylko po 1 sztuce.

Wiek najstarszych drzew wynosi od 120 do 150 lat i są to:sosny wejmutki /drzewa nr,nr 15,16,17/,rosnące przy zachodniej elewacji dworu,modrzewie /nr 52 i nr 36 i jesion nr 51/,rosnące na północny zachód od dworu /w skupnie "B"/,lipy /nr nr 55,58,59/ oraz dąb nr 64 rosnące na północ od dworu / w skupinie "C"/,kasztanowiec nr 67 rosnący na południe od dworu.

Najgrubsze z tych starych drzew uznane zostały za pomniki przyrody i figurują w rejestrze wojewódzkiego konserwatora przyrody a mianowicie:modrzewie nr 36 i nr 52,kasztanowiec nr 67 oraz grupa lip nr nr 18 do 35.

Ponadto w parku występują trzy /A,B,C/ skupiny drzew i krzewów o ogólnej powierzchni 2770 m^2.

Znajdują się one na zachód /skupina A,położona w pobliżu dworu/ na północny zachód/skupina B/ i na północ od dworu /skupina C/.

Rosną w nich spośród drzew młode samosiewy grochodrzewów,lip,wiązów a spośród krzewów śnieguliczka,bez lilak,trzmielina oraz sporadycznie inne gatunki.

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego

Dawny układ parku, mimo że przetrwało niewiele tworzących go elementów, w zasadzie zachował się.

Zachowała się droga wjazdowa oraz trzy skupiny drzew i krzewów /A,B,C/ i grupa 18-tu lip występujące w północnej i zachodniej części parku. Zachowały się również /częściowo/ zadrzewienia wzdłuż drogi wjazdowej i pojedyńcze drzewa rosnące na zachód /nr 15-17/, północny-wschód /nr 66/ i południe /nr 67/ od ruin dworu.

W południowej części obiektu zachowały się, oprócz wymienionego kasztanowca nr 67, tylko dwa małe stawy.

Dwór popadł w ruinę i nie przetrwały do czasów obecnych inne budowle, jak również układ dawnych /poza aleją wjazdową/ dróg i alei, ewentualnie układ innych elementów kompozycji parkowych /klomby, kwietniki itp. /.

Nie zachowały się również dawne ogrodzenia i bramy.

4. Rola obiektu w terenie i krajobrazie

Obiekt nie spełnia obecnie ważniejszej roli na tym terenie i w otaczającym go krajobrazie. Pomimo jednak, że w bezpośredniej jego bliskości występuje duży kompleks lasów, rosnące tu stare, wysokie drzewa urozmaicają niewątpliwie tutejszy krajobraz. Zaś występujące w parku pomniki przyrody /szczególnie altana lipowa/ mają pewną wartość dla celów naukowo-dydaktycznych, a ich usytuowanie przy dość ruchliwej trasie komunikacyjnej może być wykorzystane w ruchu wycieczkowo-turystycznym.

III. Wnioski

1. Ochrona konserwatorska układu parku

Park przedsławia jeszcze pewną wartość zabytkową i powinien być objęty ochroną pełnioną przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Również, ze względu na występujące tu pomniki przyrody i inne stare drzewa, należy oddać go pod szczególną opiekę wojewódzkiego konserwatora przyrody.

2. Ekologiczna ochrcha parku

Ochrony ekologicznej nie wnioskuje się, gdyż obiekt otoczony jest w zasadzie terenami użytkowanymi rolniczo. Występująca bowiem wzdłuż jego północnej i północno-zachodniej granicy szkółka zadrzewieniowa, administrowana przez Nadleśnictwo Ostrołęka przeznaczona jest do produkcji drzewek na cele zadrzewieniowe i nie jest to stały teren zieleni.

3. Zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania

Należy zlikwidować wypasy bydła, szczególnie na terenie na północ od alei wjazdowej. Obiekt należy oferować do zagospodarowania i odbudowy dworu - administracji państwowej lub osobie prywatnej. Obiekt nadaje się na cele wypoczynkowe.

4. Zakres niezbędnej lub pożądanej renowacji

Nie wnioskuje się. Natomiast trzeba koniecznie utrzymać stan dotychczaspwy zieleni poprzez pielęgnację drzew i krzewów.

IV. Bibliografia

1. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego
i innych krajów słowiańskich
Warszawa 1880r. tom 1. str. 762

2. Bobiński Antoni, Bazewicz Józef
Przewodnik po Królestwie Polskim
Warszawa 1901r., tom 1, str. 106

3. Tomasz Chludziński, Wojciech Lipniacki,
Krzysztof Rutkowski, Janusz Żmudziński
" Inwentaryzacja Krajoznawcza Województwa
Warszawskiego" - Warszawa 1975r., str. 94

V. Dokumentacja fotograficzna

Zdjęcia wykonał: Norbert Zgliński

Fot. 1. Ruiny dworu od strony południowej / w lewo sosna wejmutka nr 13 /

" 2. Ruiny dworu od strony wschodniej / w głębi sosny wejmutki nr.nr 16,17 /

" 3. Ruiny dworu od strony północnej

" 4. Ruiny dworu od strony wschodniej / w lewo kasztanowce przy alei wjazdowej /

" 5. Ruiny dworu od strony północno-wschodniej / na pierwszym planie szkółka zadrzewieniowa, pośrodku sosna posp. nr 66, w głębi, po lewej stronie ruin kasztanowiec nr 67 /

" 6. Skupina drzew i krzewów C od strony północno--wschodniej /na pierwszym planie szkółka zadrzewieniowa/

" 7. Aleja wjazdowa do parku od strony szosy / w głębi ruiny pałacu /

" 8. Kasztanowce nr, nr 1,3,4,5,6 rosnące przy południowym obrzeżu alei wjazdowej /

" 9. Skupiny drzew i krzewów B i C od strony południowej / pośrodku"altana" lipowa /

" 10. Srodkowy fragment skupiny C od strony południowej

" 11. Kasztanowiec nr 67 - pomnik przyrody / w głębi południowa część ruin dworu/

Fot.1. Ruiny dworu od strony południowej
/ w lewo sosna wejmutka nr 13 /.

Fot. 2. Ruiny dworu od strony wschodniej
W głębi sosny wejmutki nr nr 16,17.

Fot.3. Ruiny dworu od strony północnej

Fot.4. Ruiny dworu od strony wschodniej
/ w lewo kasztanowce przy alei wjazdowej/.

Fot.5. Ruiny dworu od strony północno-wschodniej (na pierwszym planie szkółka zadrzewieniowa).

Fot.7. Aleja wjazdowa do parku od strony szosy (na pierwszym planie kasztanowce nr nr 1-6)

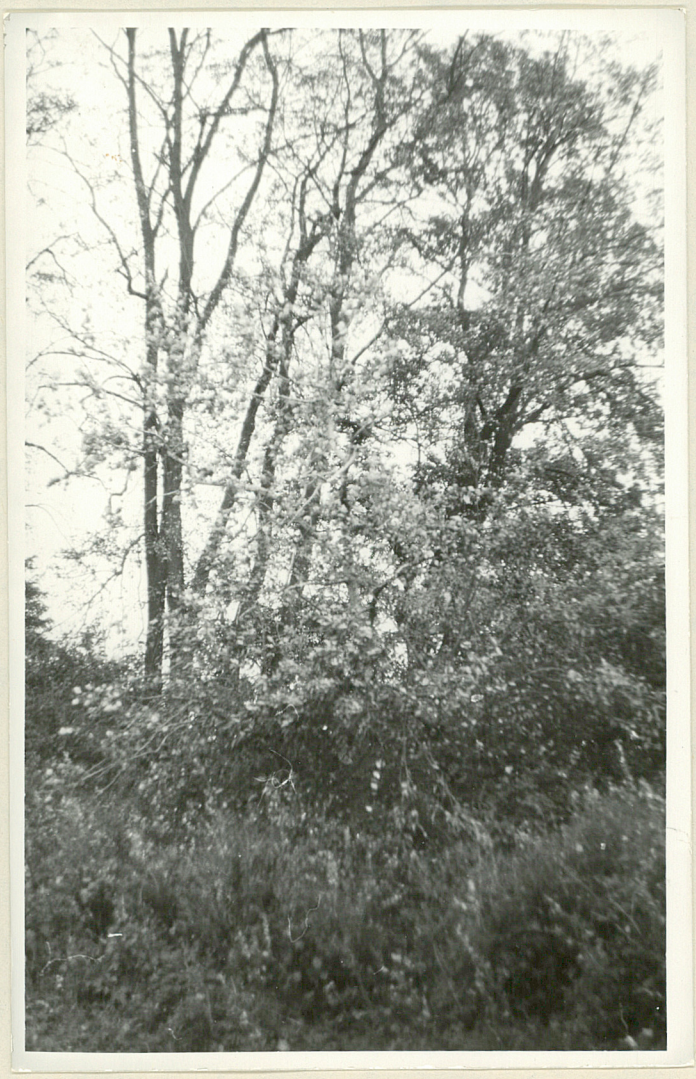
Fot.6. Skupina drzew i krzewów „C" od strony północno-wschodniej
Na pierwszym planie szkółka zadrzewieniowa.

Fot.8. Kasztanowce nr nr 1,3,4,5,6 rosnące przy południowym
obrzeżu alei wjazdowej.

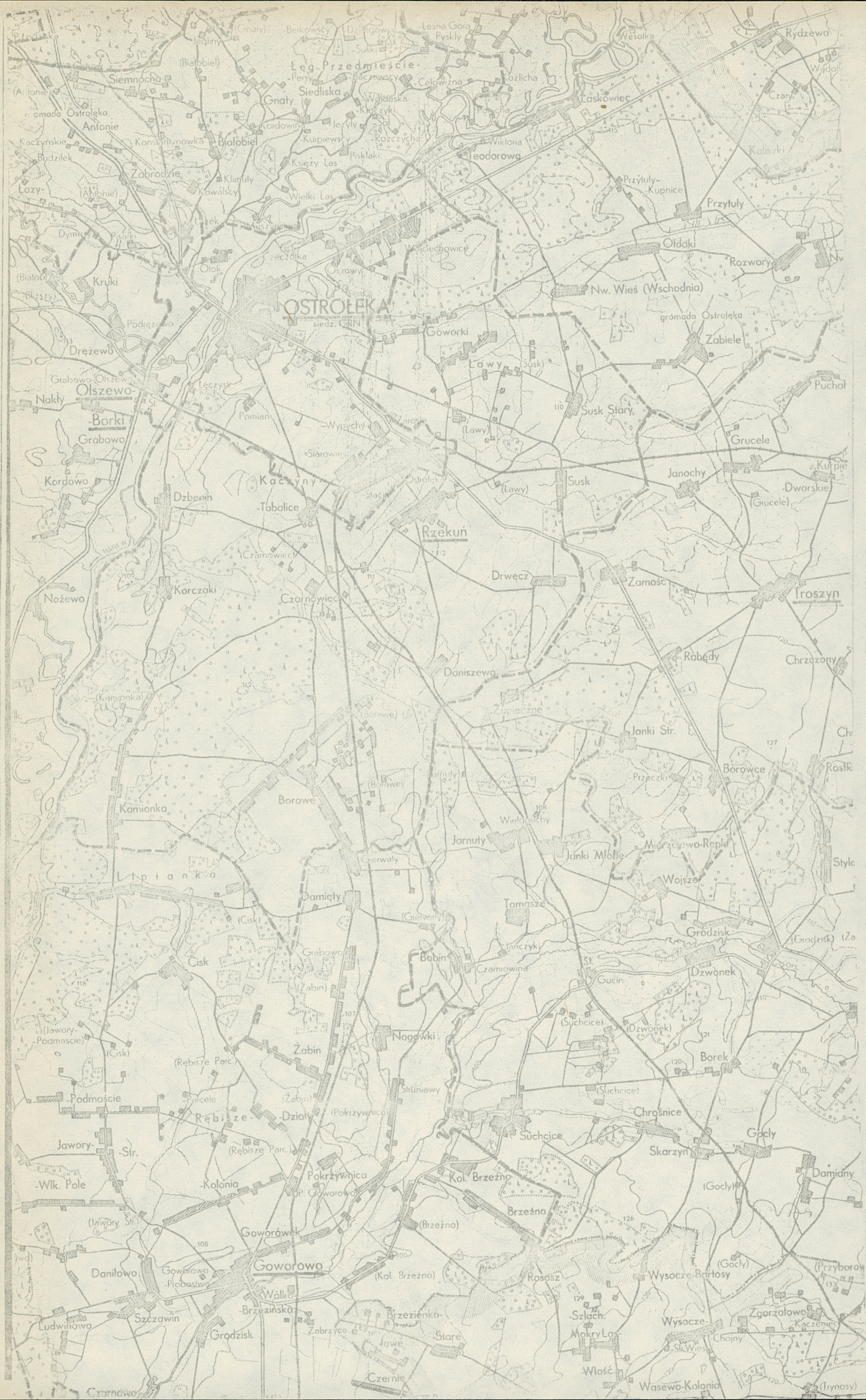
Fot.9. Skupiny drzew i krzewów „B" i „C" od strony południowej (pośrodku altana lipowa).

Fot.10. Środkowy fragment skupiny „C" od strony południowej.

Fot.11. Kasztanowiec nr 67 - pomnik przyrody.
W głębi południowa część ruin dworu.

OSTROŁĘKA
siedz. GRN
Leg.-Przedmieście
Siemnocha
Siedliska
Gnaty
Antonie
Białobiel
Kaczyńskie
Budziłek
Zabrodzie
Lazy-
Kruki
Drężewo
Olszewo-
-Borki
Nakły
Grabowo
Kordowo
Dzbenin
Kaczyny
-Tobolice
Nożewo
Korczaki
Czarnowiec
Kamionka
Borawe
Lipianka
Damięty
Cisk
Żabin
Podmaście
Rębisze
Jawory-
-Wlk. Pole
-Str.
-Kolonia
Goworówek
Goworowo
Daniłowo
Ludwinowo
Szczawin
Grodzisk
Wólka
-Brzezińska
Czarnowo
Pokrzywnica
Nogawki
Brzeźno
Kol. Brzeźno
Rzekuń
Drwęcz
Susk
Susk Stary
Lawy
Goworki
Wojciechowice
Kliminy
Kowalscy
Konstantynowka
Kurpiewscy
Jeżyły
Rozczycha
Wiktoria
Teodorowo
Księży Las
Wielki Las
Piskłaki
Wólka
Ostrowy
Podrężewo
Wyszychy
Pomian
Leczysk
Grabowo-Olszewo
Ostrołęka
Stacja
Kordowo
Jeziny
Berkowscy
Dzierzgowo
Suliki
Lesna Góra
Pyskly
Celowizna
Kozlicha
Waldeska
Kurpiewscy
Rozczycha
Laskowiec
Wesołe
Rydzewo
Przyłuły-Kupnice
Przyłuły
Oldaki
Rozwory
Nw. Wieś (Wschodnia)
gromada Ostrołęka
Zabiele
Puchał
Grucele
Janochy
Dworskie
Kurpie
Troszyn
Zamość
Rabędy
Chrzązony
Daniszewo
Janki Str.
Borowce
Rostki
Janki Młode
Jarnuty
Wielgolochy
Przeczki
Wojsze
Styla
Tomasze
Grodzisk
Dzwonek
Gucin
Czarnowina
Bobin
Janczyki
Suchcice
Borek
Chrośnice
Gocły
Skarzyn
Damiany
Kol. Brzeźno
Brzeźno
Rososz
Wysocze-Bartosy
Przyborow
Szlach.
Mokry Las
Wysocze-
Zgorzałowo
Kaczenie
Chojny
Włość
Wasewo-Kolonia
Trynosy
Brzezinko-
Stare
Zabrzyca
Czernie
Jawory-Podmaście
Rębisze Parc.
Pokrzywnica
Struniawy
Gerwały
Kamionka
Janczyki
Grabowo
Wielgolochy
Przeczki
Janki Młode
Miszczewo-Repki
Wasewo-Kolonia

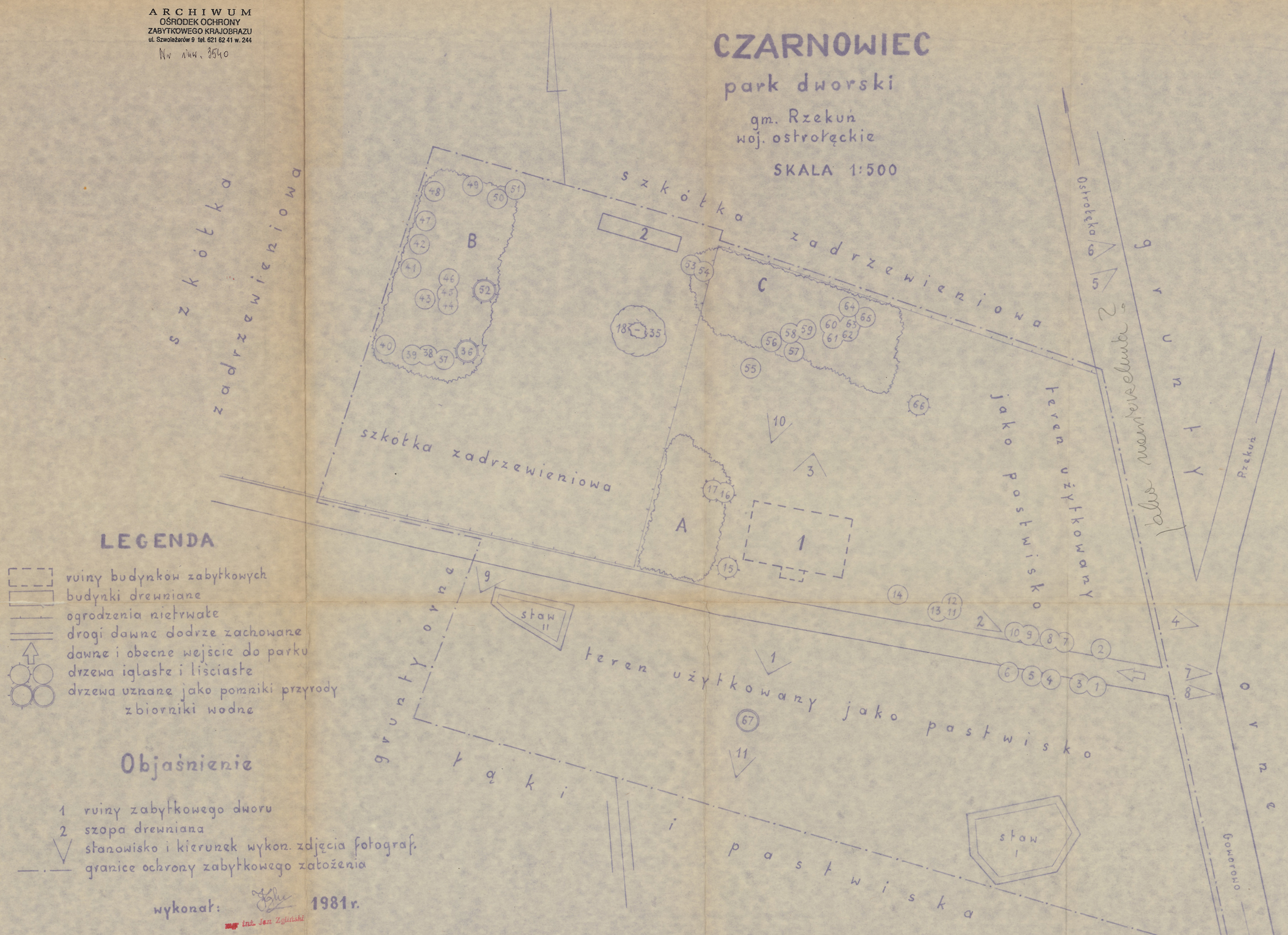
ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 3540

CZARNOWIEC

park dworski

gm. Rzekuń
woj. ostrołęckie

SKALA 1:500

LEGENDA

- ruiny budynków zabytkowych
- budynki drewniane
- ogrodzenia nietrwałe
- drogi dawne dobrze zachowane
- dawne i obecne wejście do parku
- drzewa iglaste i liściaste
- drzewa uznane jako pomniki przyrody
- zbiorniki wodne

Objaśnienie

1 ruiny zabytkowego dworu
2 szopa drewniana
V stanowisko i kierunek wykon. zdjęcia fotograf.
—.— granice ochrony zabytkowego założenia

wykonał: mgr inż. Jan Zgliński 1981 r.